

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 III. —

Olteanul

INSERTIUNI

se primesc cu
preturi reduse.

—
Serisori nefran-
cate se refuză.

—
Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALA, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Director: DR. IGAN ȘENCHEA.

Apare Dumineca.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Primim dela „Comisiunea pentru
ajutorarea poporului,” din comitatul
Făgărașului spre publicare următorul

A P E L:

Nr. 47—1914.

Stimate Dle notar!

Dujmanul cel mai mare al arma-
tei noastre: e i a r n a, ce să apropie
cu pași grăbiți.

Vitejii noștri soldați se luptă cu
eroism în contra dușmanului. Cu mult
mai grea însă e lupta lor cu gerul, cu
aliatul acesta nevăzut al dușmanului,
pentru-că mâna cu care învârtă sabia
și brațul cu care ridică pușca, amor-
țește și lăngăzește în urma îmbrățișă-
rei reci a gerului.

Și noi, cei rămași acasă trebuie
să ne luăm partea din aceasta luptă,
vom trebui să adunăm și să ducem
pe câmpul de război căldură care în-
viorează, care cu deosebire în nord
e totdeauna de lipsă, și care nici când
nu e în abundență.

La aceasta luptă Te îndemnăm.
Să adunăm blane pentru soldați!
Fie acelea vechi sau noi, mici sau
mari, de cari vor fi, numai să fie cât
mai multe și cât mai curând, pentru
a nu risca succesele de până acum.

Comanda militară primește și fo-
losește tot, cu mulțămintă.

Cu deosebire la sate să află a-
proape în fie care casă, blane de oi,
miei, iepuri, vulpi etc. și să află căciuli
și peptare vechi.

Dacă D-ta cu trup, cu suflet și cu
însuflețire patriotică aderezi acestei
idei;

dacă colindând din casă în casă
vei esplica poporului nostru inimos,
că soldații noștri rabdă de frig și au
lipsă de haine calde;

dacă-i vei face să înțeleagă, că
cinstea și onorea patriei, asigurarea
bunei stări a noastre, a tuturor recla-
mă o dărnicie bogată și că micimea
sufletului poate avea urmări funeste;
sunt sigur, că munca D-tale va fi în-
coronată de succes și cu laude.

Iați pe lângă D-ta ca ajutor pe
domnii învățători, și roagă pe domnii
preoți pentru sprijinul moral și dativă
silința și pe calea aceasta a exopera
tot ce să poate, ca să căpătăm cât
mai multe blane.

Fie care dar va fi îndus într'un
registru, pe lângă numirea dăruitoru-
lui și a domiciliului acestuia, precum
și a obiectului dăruit. Pe obiectul dă-
ruit va fi cusută e bucătică de scân-
dură sau de hârtie groasă, pe care va
fi scris numărul respectiv al poziției
din registru.

Darurile colectate se vor espeda
la finea fie cărei săptămâni, »Comi-
siunei pentru ajutorarea poporului în
comitatul Făgăraș.»

Lucrul de căpetenie e: cea mai
mare grabă posibilă și activitate per-
sonală însuflețită.

Făgăraș, la 29 Septembrie 1914.

Cu salut patriotic

Széll, m. p.

președ. com. pentru ajutorarea poporului.

Luptele la granițele Sârbiei și
pe câmpiile Galiției să continua
cu înverșunare.

Sute de mii de feciori români,
bărbați cu soții și copii să află pe
câmpul de onoare, spre a-și face
datorința față de Tron și Patrie.

Noi, celor rămași acasă ni
se împune datorința a le ușura și
alina multele suferințe, pe cari
trebuie să le îndure un soldat în
luptele cele mari și grele.

**Îndemnăm deci preoțimea
și învățătorimea noastră ca să
dea mâna de ajutor primării-
lor comunale la adunarea hai-
nelor calde pentru cei duși în
rezbel.**

E greu, ca să trimeată fieca-
re pentru al său, de oare-ce poș-
ta militară nu e în stare a satis-
face în cazul acesta milioanele
de trimițători. — Chiar acum s'a
publicat din partea comădei mi-
litare, **că trimiterea de pachete
la soldați duși la bătălie e sista-
tă până la alta dispozițiune.**

Spre liniștire putem comunica,
că fiecare soldat care să află sau
va merge pe câmpul de luptă, va
căpăta haine calde de iarnă.

**Să dea deci fiecare cât poa-
te, căci pentru ai săi dă.**

REDACTIUNEA.

REZBELUL.

**Despre căderea fortu-
rilor dela Przemysl.**

Concentrarea forțelor noastre armate,
lupta dela Lemberg, spre vest dela râul
San a dat prilej nu numai unor explicații
și comentarii absolut malițioase și ironice
din partea presei din tripla atantă, ci a a-
vut darul de a ise da o explicație greșită
și în altă parte. Față de această stare a lu-
crurilor trebuie să declarăm, că această con-
centrare a forțelor noastre armate s'a făcut
cu absoluta noastră voință, ceea ce de ast-
fel o dovedește și faptul, că inimicul nu
a putut și nici n'a încercat să neliniștească
concentrarea noastră.

Svonurile despre pretinsele succese
ale inimicului la râul San, sunt absolut false.
Atât s'a întâmplat numai că la trecerea no-
astră peste San, Rușii și-au concentrat nume-
roase trupe, cari au bombardat trupele no-
astre, căutând zadarnic să r împiedece
trecerea.

După trecerea trupelor noastre noi în-
șine am aruncat în aer podurile.

Lupte la granița Carpaților.

Biroul telegrafic publică cu data de
26 Sept. următorul comunicat:

Se pare, că trupe singuratice mai
mici rusești au încercat să pătrundă
în țară, prin diferite pasuri ale Car-
paților.

Ieri au avut loc mai multe cioc-
niri mărunte între trupele noastre de-
tașate pentru apărarea pasului Uzsok
(comitatul Ung) și între trupele rusești.

O altă ciocnire a avut loc la To-
ronya (comit, Marmăției) fără ca să
le succedă însă Rușilor să treacă ho-
tarul prin vre-un punct oarecare.

Aceste ciocniri mărunte sunt de-
parte de a influența intrucâtva rezul-
tatele obținute pe principalul câmp de
operații. E natural deci, că ele nu au
nici o însămnătate. Scopul acestora
este numai, că să atragă în alte direc-
ții atenția dela principala linie de foc
și să neliniștească populația.

Rușii au fost alungați din Ung.

Un alt comunicat cenzurat al birou-
lui tetegrafic de corespondență ungar a-
nuntă cu data de 27 Sept.:

Câteva mii de Ruși au năvălit în
țară prin pasul Uzsok (com. Ung în
Marmăția). Trupele rusești au fost res-

pinse la Malomrét, Fényesvölgy și Csontos.

Lângă Toronya, în comitatul Marmarășiei s'au întâmplat ciocniri între trupele rusești, cari au năvălit acolo și între trupele noastre trimise spre apărarea granițelor.

Din Munkács și din Huszt au fost deplasate mai multe trupe pentru sprijinirea alor noastre. Toate aceste ciocniri dela granițe sunt de o mică însemnătate și având în vedere, că noi dispunem de trupe suficiente, pentru apărarea hotarilor și a internului țării, aceste încercări nu pot da amănunțit la îngrrijorări mai mari.

Luptele din Carpați sunt încă în curs.

Budapesta 28 Sept. n. — Biroul de presă al ministrului președinte anunță:

Oficial »Budapești Tudositó« primește informații din locurile competente, că Rușii au trecut și azi hotarul țării străbătând prin Carpați prin mai multe puncte și au pătruns în comitatul Ung. Trupelor noastre, cari erau acolo, le-a succes însă să oprească dușmanul în cale. Dealtcum aici luptele continuă.

»Budapești Tudositó« anunță: *Se comunică din loc competent următoarele: Intrerupându-se legătura telefonică cu comuna Ökörmező din comitatul Maramurăș, între locuitori s'a putut observa o anumită neliniște. După știrea primită azi însă, situația de acolo s'a schimbat cu totul, transportându-se acolo trupe nouă de ale noastre.*

După o informație primită din isvor demn de încredere, dar neconfirmată încă din Ung, în decursul înaintea amiezii de ieri, au decurs lupte în jurul comunei Malomrét și au respins pe ruși din nou până la Úzsok.

In valea Turjaremete, armata din comitatul Ung, a căutat contact cu trupele trimise din Munkács și verosimil, că au și avut. Se afirmă că și dinspre Sinna, au sosit miliție mai multă. Trenurile comunică până la Csontos.

Luptele franco-ruso-germane.

Marele cartier general german comunică cu data de 1 Oct.:

Spre nord și sud de Albert (localitate spre nord-ost de Amiens) au fost respinse puteri dușmane, cari înaintau, cu mari pierderi.

In pădurea Argone (spre vest de Verdun) atacul nostru înaintea neconținut, deși încet. In jurul forturilor dela râul Maas nici o schimbare nouă.

Un atac încercat de Francezi în Alsația-Lorena (în munții Vogezi de mijloc) a fost respins energic.

Dintre forturile din preajma orașului Antwerpen au fost distruse două.

Nou atac al armatelor aliate contra rușilor.

Dela cartierul general se comunică: In urma noilor operațiuni strategice ale armatelor aliate germane și austro-ungare, de ambele părți ale Vistulei sunt în curs mișcările de retragere ale inamicului. Lângă Biez am

bătut cavaleria puternică. Oștirile aliate, spre nord dela Vistula alungă mai multe detașamente inimice de cavalerie.

(Biroul de presă al min. prez.)

Höffer, subst. șefului stat. major.

Sârbii au început din nou să invadeze, dar au fost alungați.

Budapesta, 30 Sept. »Budapești Tudositó« anunță: Ofensiva noastră din Sârbia progresează cu succes. Incercarea aceea a sârbilor de a ne conturba liniștea prin o nouă invadare s'a sfârșit prin un complet fiasco, — căci trupa de o calitate subordonată și ca număr, care a trecut Sava, a fost alungată imediat din țară de trupele noastre dela graniță.

Sârbia să pregătește pentru o revoluție generală.

»Budapești Tudositó« anunță din Sofia, că semioficiosul bulgar »Volja« scrie următoarele:

Din Niș se comunică, că în Sârbia populația e tot așa de revoltată ca și ostașii din miliție. *Revoluția în orice zi poate deveni generală.* In zilele acestea s'au revoltat din nou câteva regimente de artilerie. Au nimicit multe tunuri și au denegat păzirea baracelor de coleră.

Un episod din lupta dela Krasnik.

Decorarea colonelului român Ioan Boeriu.

Sub titlul »Repriviri« (»Rückblicke«) corespondentul de războiu al ziarului »Nene Freie Presse«, scrie o serie de articole, în care înregistrează pe baza informațiilor primite din cartierul general, evenimente și scene din războiul actual. Din articolul apărut Joi reproducem următoarele:

Un episod din lupta dela Krasnik. Regimentul de infanterie nr. 76 din Strigoniu comandant colonel Ioan Boeriu, se afla la 23 August lângă localitatea Polichna (spre sud de Krasnik). Regimentul făcea parte din grupa generalului Scharitzer și avea să asigure debușeul corpului de armată dintr-o pădure. Infanteriștii ocupaseră o parte a terenului din fața pădurei, o apăraseră cu îndăjire trecând apoi la atac, care, cu toate pierderile grele suferite, a succedat perfect. Pe teren au rămas între alții un ofițer superior mort și doi greu răniți. Colonelul I. Boeriu a stat de dimineața până seara în mijlocul liniei de tiraliori.

In 26 Aug. regim. a participat la lupta de noapte la Rudnic. (Această localitate e situată spre nord de Iaroslau la râul San). Colonelul Boeriu comandase cele două batalioane din rezervă brigăzii. Trupele erau istovite în urma luptelor premergătoare și aveau mare nevoie de repaus. Grație măsurilor de apărare luate de colonelul lor, trupele au putut dormi în liniște, la o distanță de 500 pași de dușmani.

In 28 August a avut loc o nouă luptă de noapte la Pawlow. Regimentul din Strigoniu formase ziua avangarda corpului de armată, se luptase neîntrerupt și trebuia noaptea să facă serviciul de avantposturi. Obosiți cum erau au fost atacați de dușman. Pierderile în ofițeri au fost grozave. Tocmai sosisse un batalion de mărș, care avea să umple golurile obvenite în regi-

ment. Dar nu era timp pentru aceasta, căci batalionul a trebuit să intre imediat în luptă. Și iarăși puteai vedea pe colonelul Boeriu în fruntea liniei de foc. Nici că-i păsa de ploaia de gloanțe și trăgea din revolver alături de soldații săi. Grație vitejiei sale a succedat să mențină poziția trupelor sale, prin care faptă a făcut armatei un serviciu, care nu se poate aprecia îndeajuns *A și fost distins pe câmpul de luptă cu ordinul Leopoldin cu decorația de războiu.*

O observare în legătură cu acest episod: Am vorbit de trupe cari se dedeau somnului în imediata apropiere a dușmanului. Cetitorului, care trăiește în împrejurări pacifice, i va părea imposibilă această situație și de puțină valoare această odihnă a soldaților. Dar nu-i așa. In hărțile numeroase și îndelungate dela Mukden și în fața Port-Arthur-ului s'a întâmplat nu aareori, ca infanteriștii din linia de foc dormeau ceasuri întregi cu pușca în mână și se trezeau înviorați. Un combatant mi-a enarat tocmai Joi o întâmplare analo-gă, și anume:

Era după lupta dela Cernăuți din 24 August. Oătră seară Rușii, comp'et istoviti, ne-au rugat să încheiem până dimineața un armistițiu. Comandantul trupelor noastre n'a admis încheierea armistițului. Și știți ce s'a întâmplat? Rușii urmăriți întocmai ca și ai noștri cari aveau ordin să-i urmărească, au adormit pe loc. Dușmanii stăteau față'n față la o distanță de câteva sute de pași fără ca să fi luat vreunul măsuri deosebite de asigurare. Iar peste câmpul de luptă a domnit noaptea întreagă liniștea morții...

Soldați români distinși pentru vitejia lor.

Maiestatea Sa Monarhul a decorat pentru vitejia dovedită pe câmpul de luptă pe următorii ofițeri români: Colonelul român din armata austro-ungară Ioan Boeriu căruia M. Sa i-a conferit *ordinul Coroana de fier cl III*, cu decorații de războiu, distinsul colonel e de origine din Vaidarece, comitatul Făgărașului și este comandantul regimentului 76 din Strigoniu. — Să trăiască!

Locotenent-colonelul Emil Bugariu a fost distins pentru ținuta s'a vitejească cu *ordinul coroană de fier cl. III*.

Au mai fost distinși pentru vitejia lor pe câmpul de luptă cu *Crucea militară pentru merite* căpitanul Pompeiu Bârsan din reg. de inf. 63. — Locotenentul George Rimbaș din reg. de inf. 63. Sublocotenentul Octavian Oancea din reg. de inf. 41.

Cu *medalia de argint cl. I* sergentul-major Emil Domide din reg. de inf. 63, sergent-majorul Filip Ghengadie din reg. 33 (Arad), fruntașul Mihail Budei din reg. 61, soldatul Ioan Cucuruz din reg. de inf. 58, infanteristul din rezervă suplinitoare Nisfor Matei din reg. de inf. 62, sergent-majorul George Nicolaescu din reg. de artilerie de câmp 33, sergent-majorul Trișca din reg. de inf. 30.

Medalia de argint cl. II pentru vitejia Nedcloi Bolohan artilerist și sergentului gendarm Petru Bican.

Premiile lunare pentru medaliile de vitejie.

În decursul războiului actual — doară mai mult ca și în ori care războiu precedent — se vorbește atât de mult despre diferite distincții-medalii pentru vitejie. Și de data asta paginile monitoarelor oficiale dela Viena și Budapesta brăzdează în nume, cari de cari mai neaoșe românești. Medaliiile de aur și de argint se împărțesc ca o bătaie de flori peste flăcăii noștri viteji și credincioși, cari merg în luptă să l' »apere pe împăratul«.

Fiind aceste medalii atât de actuale acum — și mai ales pentru vitejii flăcăi români — vom spune ceva despre rostul și felul, cum aceste se dau azi. Obiceiul de a se premia vitejia soldaților cu medalii — de aur ori de argint — l'a introdus în monarhie împăratul Iosif al II. Aceste medalii pentru vitejie erau însă curat numai „medalii comemorative”. Azi nu se mai pot vedea aceste »medalii comemorative«, decât prin muzee, ori poate prin fundul „lăzii” de prin vechile case românești, unde sunt păstrate cu sfîntenie, ca niște prețioase clenodii familiare. Căci doar istorisescune cronicile despre vitejia Rămânilor, sărmani cari s'au distins atât de mult și pe vremea preaițeleptului împărat, care s'a lipsit de strălucirea coroanei domnești...

La 1848 împăratul Ferdinand mai bătu o medalie mai mică de argint pe lângă cea existentă. Această medalie a fost numită apoi „medalie de argint, cl. II.” spre deosebire de cea dintâi, care era „clasa I.” Aceste medalii se împărțeau aproape exclusiv numai subofițerilor și soldaților de rând. Tot atunci s'a instituit obiceiul, ca acei soldați, cari s'au distins în războaie câștigându și astfel de medalii să primească și o anumită remunerație pecuniară sub forma unor rente viagere.

Această remunerație se făcea într'un anumit raport avându-se în vedere gradul pe care îl avea soldatul premiat. Astfel soldatul premiat cu „medalia de aur” primea întreagă leafa lunară, pe care o avea ca

militar. Cel premiat cu „medalia de argint cl. I.” primea pe fiecare lună jumătate din leafa, ce-o avea lunar ca soldat, iar cel care posedă „medalia de argint cl. II.” primea lunar un pătrar din aceea leafa.

Bineînțeles aceste remunerații nu erau pe o formă. Așa de pildă un soldat de rând premiat cu medalia de aur primea de 3—4 ori mai mică remunerație ca și sergentul său premiat cu aceeași medalie. Tot asemenea era și cu celelalte gradații.

Dela 1 Octomvrie 1914 însă s'au instituit noi norme pe baza cărora se distribuie premiile lunare celor distinși cu diferite medalii pentru vitejie.

Conform acestor norme de fiecare medalie este legată o anumită penzie lunară, pe care o primesc cei distinși într'un mod egal, fără deosebire de grad (»sarjă«). Și anume cei premiați cu „medalia de aur pentru vitejie” primesc lunar o remunerație fixă de 30 coroane. Cei premiați cu „medalia de argint cl. I.” primesc 15 cor. lunar, iar cei premiați cu „medalia de argint cl. II.” pentru vitejie primesc lunar 7 cor. 50 fil.

Plătirea acestor premii lunare începe pentru cei decorați până acum la 1 Oct. 1914, iar pentru cei decorați mai târziu această plătire începe cu prima zi a lunii, în care ei au fost decorați. Plătirea acestor premii lunare încetează cu ultima zi a lunii în care a decedat cel decorat.

Aceasta însă i-se poate sista soldatului decorat, îndată ce acesta ar comite o astfel de faptă, pentru care va trebui să fie pedepsit prin procedura penală ca d. e. furt, omor etc.

Din România.

Amânarea consiliului de coroană

Sinaia, 30 Sept. n.

Prim-ministrul Brăteanu a putut Joi lucra puțin cu M. Sa Regele, starea Suveranului fiind ceva mai bună. Cu toate aceste Maj. Sale i este oprit a se obosi.

Unele ziare publicase știrea, că consiliul de coroană, ce fusese fixat pe

săptămâna aceasta, nu se va mai ține. Știrea aceasta nu este exactă.

Din loc competent aflăm, că, ce-i drept, consiliul nu se va putea întruni în săptămâna aceasta din cauza boalei M. Sale. Consiliul se va întruni însă în primele zile ale săptămânei viitoare, de îndată ce Suveranul va fi complet restabilit.

NOUȚĂȚI.

— **O donațiune frumoasă.** „O pildă frumoasă despre iubirea de patrie și despre gândirea sa nobilă a dat un cetățean din Viena, care nu vrea să fie numit, trimițând oficiului de ajutorare a armatei de pe lângă ministerul ces. și regesc de războiu suma de o mie coroane, cu destinația, de a fi împărțită din ea în formă de premii soldații sau subofițerii de naționalitate română, cari se disting în mod deosebit pe câmpul de războiu. Donația aceasta marimioasă și patriotică la tot cazul va indemnă pe soldații români, cari luptă cu vitejie pe câmpul de războiu, ca emulând între olaltă să lupte cu neînfrântă bărbăție și vitejie“.

— **Sfințirea noului seminar** gr. or. din Sibiu, după cum aduce »Tel. Rom.«, noul seminar arhidiecezan, terminat și predat menirei sale, sfințirea se va face numai în prezența publicului sibian, *Duminecă în 21 Sept. (4 Oct. n.)* când se va serba și ziua patronului seminarului.

— **Jertfa românilor din Ungaria pentru războiu.** Învățătorii români din patrie, au dat o dovadă impozantă despre însuflețirea patriotică și despre sentimentul lor de jertfă. Abia în decurs de trei săptămâni, comisiunea lor de ajutorare, sub conducerea d-lui Ioan P. Lazar inv. în pens. din Șimleul-Silvaniei, a colectat un transport de 18 vagoane de albituri, cămeși, ismene, ștergare, acoperitoare și pânză de in, pe care le-au trimis în capitală la adresa Crucii roșie.

Transportul de 18 vagoane, evaluează

Pagini de glorie din istoria regimentului 50 de infanterie.

(Urmare)

Aici primi regimentul dela comanda supremă a armatei următorul înalt

Ordin de armată.

»Batalionul prim al regimentului grănițaresc român Nr. 2, astăzi având numirea Principele Thurn și Taxis Nr. 50, a știut să susțină jurământul său în cele mai grele împrejurări; n-a dat ascultare nenumăratelor amăgiri și surd a rămas la toate promisiunile strălucite făcute de capii răscoalei. Toate amenințările dușmanului de-al decima nu-l putură sili să-și calce jurământul, toate aceste încercări le-a respins cu dispreț, toate maltrătarile le-a susținut cu onoare, ținându-se de jurământul făcut. Și când batalionul a fost copleșit de o putere absolută a știut să-și mântuiască steagul.

Onorând o astfel de credință rară și voind să păstrez acestui steag o vecinică amintire, îi dăruiesc o medalie de aur cu chipul Meu și cu cuvintele: »Pentru nestrămutată statornicie în credința jurată la anul 1848.«

Această medalie să atârne la toate prilejurile sărbătorești de steagul batalionului și așa să se poarte.

Schönbrun, la 27 Aug. 1851.

Franz Iosef m. p.

Predarea sărbătorească a acestei medalii s'a făcut în orașul Klagenfurt prin însuși adjutantul general al Majestății Sale, baronul Kellner von Köllenstein, deoarece regimentul 50, după publicarea acestui înalt ordin, plecase deja la Klagenfurt în noua sa garniziune.

Iată dar, soldații români, cum a știut să răsplătească Majestatea Sa Impăratul vitejia și nestrămutata statornicie în credință a fostului său regiment grănițaresc român! Și onoarea dată regimentului de Majestatea Sa, este cu atât mai mare, cu cât nu există în toată armata austro-ungară un alt regiment care să aibă o astfel de medalie și distincțiune.

Feciori români! De câte ori veți vedea în fața voastră acel scump steag cu medalia de aur a Majestății Sale, închinați-vă cu evlavie și aduceți-vă aminte de vitejia și credința nestrămutată a părinților și strămoșilor voștri!

Cu prilejul serbării jubileului de 100 de ani dela înființarea regimentului 50, care s'a serbat la 20 August 1873, se sfințiră cu mare pompă și steagurile dăruite batalioanelor 1 și 2, la care serbare luară parte și Maj. Sa Impărăteasa Elisabela și Arhiducesa Sofia. Panglicile, dăruit de Maj. Sa împărăteasa pentru steagul batalionului prim, poartă următoarea inscripție:

»Fiți credincioși și statornici ca părinți voștri«, adecă o aducere aminte de credința dovedită în zilele anilor revoluțiunii din 1848—49.

O altă pagină glorioasă din istoria regimentului o umple bătălia grozavă dela *Custoza*, care va rămânea pentru vecie o pildă neîntrecută de vitejie a soldaților noștri. Alături de regimentul 50 se luptă umăr la umăr în brigadă regimentul de inf. Nr. 75 și batalionul 5 de vânători.

Ordinul de a lua cu asalt localitatea Oliosi, îl esecută brigada aceasta cu atâta

peste 1 milion coroane și în mare parte e rezultatul muncii binecuvântate a femeilor române, o jertfă adusă pentru ostașii armatei noastre.

Precum știm și Paterii rom. cat. din loc au un magazin din diferite pânze adunate, dela românele noastre ce le dau pentru slujbe la papistași oare nu ar putea să le jertfească paterii pentru armata comună, care luptă, și suferă pentru patrie?

— **Mulțime de răniți.** Călători din Rusia sosiți la Constantinopol povestesc, că în Moscova sunt pline nu numai spitalele, ci și casele particularilor de mulțimea răniților.

— **Răniți Ruși în Cracovia.** Numărul însemnat de răniți ruși din spitalele Cracovei arată că armata Rusiei a pierdut în luptele galițiene neasemănat mai mulți oameni, decât armata austro-ungară. Răniții ruși aflători în Cracovia sunt adecă de patru ori atâția, cât sunt ai noștri. Pentru nenorocirii soldați muscali este o curată binefacere, că au ajuns în captivitate, căci se găseau cu adevărat într-o stare de plâns: au suferit foame cumplită, și în zilele din urmă — cum spun — n'au mâncat alt ceva decât cucuruz crud și ovăs.

— **Rușii dau drumul prinsonerilor români de războiu.** Se comunică din București: De câtră granița rusească sosesc foarte mulți soldați români cari erau prinși de Ruși. Acești prinși români din războiu au fost desarmați în Rusia, apoi li s'a dat drumul cu făgăduința că în tot timpul războiului vor peirece în România.

În cercurile competente românești pricinuește îngrijorare faptul acesta, prin care Rușii vreau să câștige simpatia opiniei publice din România.

— **Averile din Canada a împăratului Wilhelm.** Din Roma se scrie: Foile cari au sosit aci din Londra anunță, că la provocarea făcută de guvernul englez au secestrat averile pe cari le posedă împăratul Wilhelm în Canada. Împăratul cumpărase cu câțiva ani mai înainte moșii uriașe

curagiu și vitejie, încât inamicul, deși mai numeros, trebui s'o ia la fugă. Inaintând câtră Monte vento, care era ocupat, de un dușman foarte puternic, regimentul 50 se aruncă cu atâta vitejie și dispreț de moarte asupra pozițiilor dușmane dela Fontana, Fredda, Buretta, Casa Bruciata și casa Pasquale, încât inamicul trebui să se retragă îngrozit din toate locurile chiar și de pe Monte vento. Acest curagios asalt al regimentului a decis lupta în aripa dreaptă în favorul armatei împărătești. Insuflețirea soldaților noștri era atât de mare, încât ofițerii și soldații se întreceau în fapte vitejești. De moarte par'că nici nu le păsa și toți se luptau și se băteau ca niște pui de lei.

Mulți însă au fost și răniți și au închis pe veci ochii în aceste lupte. Au căzut morți între alții colonelul Schwaiger, locotenentul Popp și alți mulți au fost greu răniți.

Pentru ținuta lor vitejească mulți ofițeri și soldați au fost decorați. Între alți ofițeri căpitanul român Vlad a primit ordul »Coroanei de fer«, majorul Velican și sublocotenentii Popițianu și Suciuc »crucea militară pentru merite«, iar vre-o 28 ofițeri au primit înalta laudă a Maj. Sale.

(Va urma).

în ținutul Vancouver și pe moșiile acestea a înființat o economie așa de exemplară, încât după cum scriu foile engleze, venitul anual întrece suma de douăzeci și cinci de milioane.

Pui de lei.

I.

Eroi au fost, eroi sunt încă
Și-a fi în neamul românesc,
Căci rupți sunt ca din tare stâncă
Români ori și unde cresc.

II.

E vița noastră făurită
De doi bărbați cu brațe tari
Și cu voința oțelită,
Cu minți deștepte, inimi mari.

III.

Și unu-i Decebal cel Harnic,
Iar celalalt Traian cel drept.
Ei pentru vatra lor amarnic,
Au dat cu atâția dușmani piept.

IV.

Și din așa părinți de seamă
În veci s'or naște luptători
Ce pentru patria lor mamă,
Vor sta ca vrednici următori.

V.

Au fost eroi, au fost și înc'or să mai fie,
Ce-or frânge dușmani cei răi
Din coapsa Daciei și-a Romei în veci,
În veci s'or naște pui de lei. **

Marș din op. „Olteanca“.

I.

Calcă Române plin de mândrie,
Ridică-ți fruntea ne mai sfiit,
Căci sub picioare neagra robie,
Jugul și lanțul tu l-ai zdrobit.

II.

Fala străbună iarăși învie
În fiecare piept de Român,
Căci dânsu 'n suflet și scris să fie
Liber și 'n țară singur stăpân.

III.

Iși lasă plugul, sapa și carul,
Și 'n loc de coasă ia pușca 'n mână.
Dă cu nădejde nu vrea hotarul
Să-il mai calce pas de păgân.

IV.

Moșia-i mică, însă e tare,
Căci are brațe și piept de fier,
Suflet cu viață, inimă mare,
Credință, scutec, nădejda 'n cer.

V.

Liber, liber și 'n țară singur stăpân.
Liber, liber și 'n țară singur stăpân.

General Bengescu-Dabija.

Publicațiune.

Primăria comunală a comunei Cincul mare, aduce la cunoștința celor interesați, că în urma lățirei morbului de gură și unghii și pentru oprirea aceluia, țârgul de țară ce era să se țină în 2 Oct. a. c. sa sistat total și țârgul de cai.

Cincul-mare, în 25 Sept. 1914.

Primăria comunală.

Böhm Henrik,
notar I.

Martin Balthes,
primar.

LOC DESCHIS.*)

Din partea subscrisului suntem rugați a da loc următorea deslușire.

Fogaras r. t. város közönségéhez!

Fogaras város közönsége tudja, hogy most a széjjel tagozódott társadalom, sőt a politikai pártok közti válaszfalak is mily csodálatra méltóan omlottak össze.

Az aristokratia éppen úgy, mint a nép alsórétege s a középosztály szive megmozdult, összeolvadt.

Mint egy test, egy lélek, minden tevékenysége oda öszpontosul, hogy a hadbavonultak hátramaradottait gyámolítsa, segítse s amennyire csak lehetséges végtelen fájdalmukat enyhítse, félelmüket eloszlassa.

Nemes tevékenysége a társadalomnak kiterjed a felsoroltakon kívül, magukra a hadbavonultakra is. — Számukra téli alsó ruhákat kötögetnek — s gyöngéd, de továbbmenve a szó legteljesebb értelmében, szeretettel fogadja a hazáért megsebesülten hazatérő katonáit.

Nem mulaszthatom el nyilvánosságra hozni, hogy velem, a ki hadbavonultam s eléggé súlyos sebesüléssel, gyógyulásom időtartamára ideiglenesen, visszatértem; miként bánt s bánik el a fogarasi református egyház, „mint erkölcsi testület.”

Bérben tartottam tőle a fogarasi vásárvámberletet, mely lejárt volna 1916. évben.

Megjelent az általános mozgósítási parancs s Ő felsége s a haza hívására hadba kellett vonulnom 1914. augusztus hó 1-én s e napra felmondottam a bérletet. E naptól kezdve az egyház maga szedi a vámot.

Harczéren létem alatt, az „erkölcsi testületet” az anyagiak foglalkoztatták inkább, mint a szeretet és humanizmus. — Feleségemet sőt szüleimet, kiknek hadbavonult két fiuk távozása után volt min gondolkozniok, állandó zaklatásokban részesítette s ijesztgetésekkel akarta kényszeríteni a vásárvám megtartására, vagy maguk se tudják mire.

Levelet küldtek a táborba, a mi nekem kézbesíthető nem volt.

Most megtudta az egyház, hogy hazajöttem, s azt is, hogy megsebesültem s elcsigázva. Megkezdte működését, a szeretet jele alatt. — Hogy testi fájdalmamat csillapítsa, az előbb nem kézbesíthető levelet a kir. közjegyző ur hivatalos közreműködését igénybe véve reám kényszerítette.

Levelében reám akarja kényszeríteni a vámbérletet ez év december 31-ig. — Irja hogy 1915 és 1916. évre újra bérbé adja másnak, de a mennyiben e két évre az új bérlő kevesebbet fizetne, mint én fizettem, a különbözet engem terhel stb. stb. (Ime Anglia példája kicsiben, a ki a háboruban is a hasznót keresi.)

Levelében részemről pontatlan fizetést is emleget, a mi ellen tiltakozom, mert én április hóig pontosan fizettem s áprilistől felmondásom napjáig esedékes béösszegnek a kauciomból való kiegyenlítésére az egyházat felhatalmaztam, s a bankot a fizetés teljesítésére utasítottam.

E tényekből ítéljen a nagyközönség.

Fogaras, 1914. év szeptember 26.

Hirschorn Salamon,
honvéd hadnagy.

*) Pentru cele cuprinse în aceasta rubrică Redacția nu la nici o răspundere. — Redac.